EDELSTAM FOUNDATION
THE EDELSTAM PRIZE

Pressmeddelande
Stockholm, den 24 november 2026

MODIG PAKISTANSK LEDARE SOM KÄMPAR FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER FÅR EDELSTAMPRISET

DR. MAHRANG BALOCH, DÖMD TILL TVÅ LIVSTIDSSTRAFF I EN RÄTTEGÅNG UTAN RÄTTVISA ELLER INSYN

Edelstampriset 2026 tilldelas Dr. Mahrang Baloch från Pakistan för hennes enastående insatser och exceptionella mod att stå upp för sanning och rättvisa för offer för tvångsförsvinnanden, för rätten att ha en egen övertygelse och för försvar av mänskliga rättigheter. Priset kommer att delas ut vid en ceremoni på Riddarhuset i Stockholm den 3 december 2026. Eftersom Dr. Mahrang Baloch har dömts till livstids fängelse kan hon inte närvara. Därför kommer Mir Balakh Sher, bror till Beebow Baloch, en fängslad kollega till Dr. Mahrang Baloch, att ta emot priset på hennes vägnar.

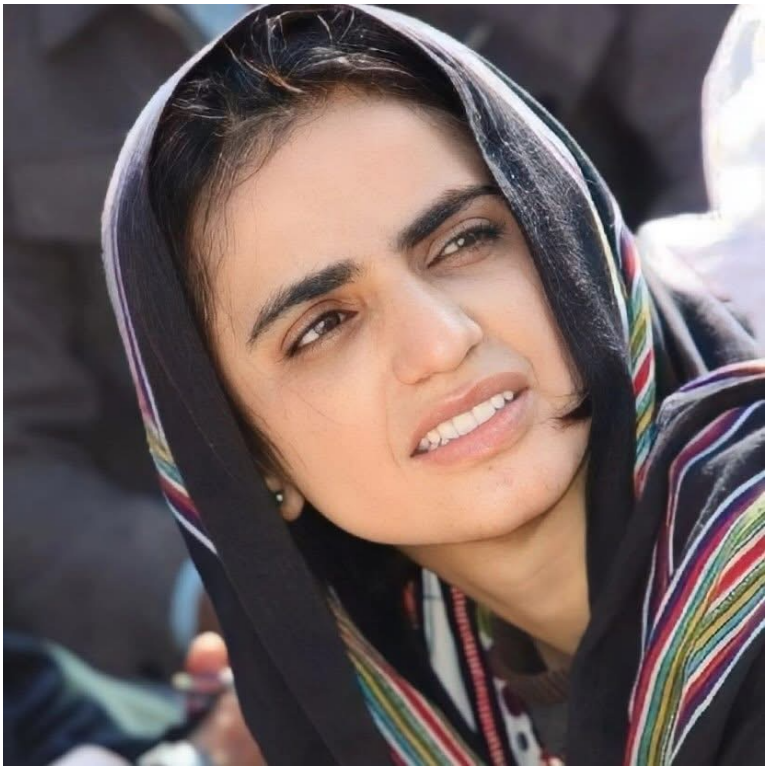

Foto: Baloch Yakjehti Committee.

Dr. Mahrang Baloch, en läkare från provinsen Baluchistan i sydvästra Islamiska republiken Pakistan, var bara en ung flicka när hon tvingades börja kämpa för att hitta sin far, Abdul Ghaffar Langove, som försvann efter att ha förts bort med våld av säkerhetsstyrkorna år 2009, och senare dödades på grund av sitt politiska engagemang. Hans kropp återfanns tre år senare. Denna process kom att prägla Dr. Mahrangs liv: att bedriva kampanjer och outtröttligt utkräva

information om var de försvunna personerna befinner sig i Baluchistan. Tusentals människor ur den etniska gruppen balucher har försvunnit där under de senaste årtiondena.

En uthållig kamp för sanning och rättvisa

I mars 2025 greps Dr. Mahrang Baloch och andra ledare för Baloch Yakjehti Committee (BYC) i samband med en polisinsats efter en fredlig protest mot tvångsförsvinnandet av en kollega inom organisationen. Under protesten öppnade polisen och säkerhetsstyrkorna eld mot demonstranterna, vilket ledde till att tre personer dödades. På grund av sin orubbliga kamp för sanning och rättvisa, kommer Dr. Mahrang Baloch inte att kunna ta emot sitt pris i Sverige, eftersom hon dömdes till livstids fängelse efter en rättsprocess som hölls bakom murarna i Hudda-fängelseti Quetta, Pakistan, i juni 2026.

"Den uppmärksamhet som Dr. Mahrang Balochs modiga ledarskap har riktat mot de tusentals människor som utsatts för tvångsförsvinnanden i Pakistan är ett enastående exempel på människorättsaktivism. Genom att mobilisera tusentals människor till fredliga protester, kampanjer och marscher för att utkräva sanning och rättvisa för offren har hon gjort motstånd genom kreativa metoder och visat prov på ett kraftfullt motstånd. Pakistan tystar människorättsförsvarare genom systematiska kränkningar, däribland olagliga frihetsberövanden och efterföljande tvångsförsvinnanden, utomrättsliga avrättningar, summariska avrättningar, ekonomiskt utnyttjande samt allvarliga inskränkningar i den politiska och kulturella yttrandefriheten", säger Caroline Edelstam, ordförande i Edelstamprisets jury och medgrundare av Stiftelsen Harald Edelstam.

”Jag svor att aldrig tiga, oavsett när eller var människor utsätts för lidande och förnedring. Vi måste alltid ta ställning. Neutralitet hjälper förtryckaren, aldrig offret. Tystnad uppmuntrar plågoanden, aldrig den som plågas”. – Elie Wiesel, 1986

Modigt ledarskap och en rörelse

Dr. Mahrang Baloch har spelat en avgörande roll inom BYC:s rörelse. Hon har också blivit en röst för mödrarna till dem som har utsatts för tvångsförsvinnanden, liksom för mödrarna till dem som har dödats i kampen för rättvisa. Hon har lyft fram deras krav på svar och ansvarsutkrävande i offentligheten.

Dr. Mahrang Baloch började redan som barn att höja sin röst mot statligt förtryck och har sedan dess blivit en framträdande ledare som kampanjar mot tvångsförsvinnanden och utomrättsliga avrättningar som tillskrivs pakistanska myndigheter i provinsen Baluchistan. Rörelsen verkar också för ökat lokalt inflytande över Baluchistans naturresurser, eftersom regionen är rik på kol, naturgas, guld och koppar. Baluchistan har under flera årtionden präglats av våld och systematiska kränkningar av de mänskliga rättigheterna. Dessa omfattar övergrepp som tillskrivs statliga myndigheter, underrättelsetjänster och beväpnade grupper, som riktar sig mot lokalsamhällen och människorättsförsvarare som försöker dokumentera kränkningar och kräva rättvisa.

Stiftelsen Harald Edelstam uppmanar de pakistanska myndigheterna att omedelbart och villkorslöst frige Dr. Mahrang Baloch och hennes fängslade kollegor från Baloch Yakjehti Committee. Stiftelsen kräver vidare att de rättsliga förfarandena mot Dr. Mahrang Baloch, under alla omständigheter, fullt ut respekterar hennes grundläggande rätt till en rättvis rättegång. Detta innefattar rätten att personligen närvara vid förhandlingarna, att fritt välja och rådfråga ett eget juridiskt ombud samt att få sitt mål prövat i en öppen och transparent rättsprocess.

”Ett rättssystem måste skydda dem som står upp för mänskliga rättigheter, inte bli ett verktyg för att straffa och skrämma dem till tystnad. De har rätt att utföra sitt arbete i en trygg miljö, fri från repressalier och våld. Rättsprocessen mot Dr. Mahrang Baloch väcker grundläggande frågor om rättsstatens principer och skyddet för fredligt motstånd och för dem som vågar protestera mot orättvisor i Pakistan. Alla rättsliga förfaranden måste fullt ut uppfylla internationella normer för en rättvis rättegång och garantera en rättssäker process”, säger Caroline Edelstam, ordförande i Edelstamprisets jury och medgrundare av Stiftelsen Harald Edelstam.

Utredning av tvångsförsvinnanden

Tvångsförsvinnanden utgör grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna. I deklarationen om skydd för alla personer mot påtvingade försvinnanden, som antogs av FN:s generalförsamling den 18 november 1992 genom resolution 47/133, fastslås följande: ”Varje handling som utgör ett påtvingat försvinnande kränker människans värdighet. Stiftelsen Harald Edelstam uppmanar vidare de pakistanska myndigheterna att upprätthålla det absoluta förbudet mot tvångsförsvinnanden enligt internationell rätt och säkerställa att alla rapporterade fall utreds skyndsamt, grundligt och oberoende. Enligt artikel 1 i den internationella konventionen om skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden, som antogs den 20 december 2006 genom FN:s generalförsamlings resolution 61/177 och trädde i kraft den 23 december 2010, får inga som helst exceptionella omständigheter åberopas som motivering för påtvingade försvinnanden. Detta gäller oavsett om det råder krig eller krigshot, inre politisk instabilitet eller något annat allmänt nödläge.

Pakistan är ett av de 80 länder som ännu inte har vidtagit några åtgärder för att ratificera FN:s konvention mot påtvingade försvinnanden.

”De försvunnas familjer måste ha rätt att få veta sanningen, få svar samt få rättvisa och gottgörelse. Enligt internationell rätt erkänns även familjemedlemmarna till personer som utsatts för tvångsförsvinnanden som offer för dessa övergrepp”, säger Caroline Edelstam, ordförande i Edelstamprisets jury och medgrundare av Stiftelsen Harald Edelstam.

Skyldigheten att skydda och det internationella samfundets ansvar

Det fortsatta lidandet bland det baluchiska folket får inte mötas av internationell tystnad eller likgiltighet. Det internationella samfundet måste upprätthålla principerna om skyldigheten att skydda (*Responsibility to Protect*), stödja oberoende internationella utredningar av påstådda

grova kränkningar av de mänskliga rättigheterna, verka för rättvisa och säkerställa att de ansvariga ställs till svars.

”Statens främsta ansvar är att skydda sin egen befolkning med beaktande av humanitära aspekter, säkerhetsaspekter och grundläggande mänskliga rättigheter. Pakistan måste fullgöra sina skyldigheter på människorättsområdet”, säger Caroline Edelstam, ordförande i Edelstamprisets jury.

Edelstamprisjuryns motivering

Dr. Mahrang Baloch är en pakistansk läkare som har valt att ägna sitt liv åt att försvara de mänskliga rättigheterna i sitt land. Hon kampanjar mot statligt förtryck, kränkningar av de mänskliga rättigheterna samt olagliga tvångsförsvinnanden och utomrättsliga avrättningar som begås av pakistanska myndigheter i provinsen Baluchistan. Hon har blivit en röst för den samlade gruppen mödrar till personer som utsatts för tvångsförsvinnanden och som fortsätter att kräva rättvisa.

I stället för att följa sin läkarkarriär valde hon att ansluta sig till med andra familjer som delar samma lidande. Hennes liv förändrades dramatiskt år 2011, då hennes far dödades utomrättsligt av pakistanska styrkor efter att ha utsatts för ett tvångsförsvinnande.

År 2017 inriktade hon sig på att kräva att hennes bortförde bror skulle friges. Tusentals balucher har utsatts för tvångsförsvinnanden under de senaste två decennierna. Många har frihetsberövats av säkerhetsstyrkorna utan några garantier för en rättssäker process, eller förts bort, torterats och dödats inom ramen för operationer riktade mot en långvarig separatistisk upprorsrörelse. Efter att själv ha upplevt de förödande konsekvenserna av statligt förtryck valde Dr. Baloch att kämpa inte bara för sin egen familj, utan för alla som utsatts för orättvisor, för rättsstatens principer och för rätten till sanningen i Pakistan.

Genom sitt modiga ledarskap för Baloch Yakjehti Committee (BYC) har Dr. Mahrang Baloch mobiliserat tusentals människor till fredliga protester och kampanjer som kräver rättvisa för offren för olagliga frihetsberövanden, tortyr, tvångsförsvinnanden och utomrättsliga avrättningar. År 2023 var hon en av de ledande personerna bakom den historiska Baloch Long March till Islamabad, där familjer till personer som utsatts för tvångsförsvinnanden krävde att de ansvariga skulle ställas till svars. Trots gripanden, hot, reserestriktioner, övervakning och våldsamma ingripanden vägrade hon att tiga. År 2024 anordnade hon omfattande protester i Gwadar mot kränkningar av de mänskliga rättigheterna och ekonomiska projekt som genomfördes i Baluchistan utan baluchernas samtycke eller stöd. Hon hävdade deras rätt att själva bestämma över sitt land och sina naturresurser i framtiden.

År 2025 greps Dr. Mahrang Baloch och andra ledare för BYC i samband med en polisinsats efter en fredlig protest mot tvångsförsvinnandet av en kollega inom organisationen. I juni 2026 dömdes hon till livstids fängelse efter en rättsprocess som hölls i Hudda-fängelset i Quetta. Enligt uppgifter bojkottade hon och de medåtalade rättegången efter att ha nekats en

offentlig rättegång och rätten att välja sitt eget juridiska ombud. Rättsprocessen har väckt allvarliga farhågor om huruvida rättegången mot henne varit rättvis och transparent.

Stiftelsen Harald Edelstam ber respektfullt myndigheterna i Islamiska republiken Pakistan att omedelbart och villkorslöst frige Dr. Mahrang Baloch och att under alla omständigheter säkerställa rättvisa, transparenta och oberoende rättsliga förfaranden samt upphöra med att missbruka partiska rättsprocesser i syfte att skrämma och tysta människorättsförsvarare. Vi uppmanar vidare myndigheterna att upphöra med alla repressalier mot Baloch Yakjehti Committee och dess anhängare samt att genomföra oberoende utredningar av tvångsförsvinnanden och utomrättsliga avrättningar, så att allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna leder till ansvarsutkrävande.

Vi uppmanar också det internationella samfundet att agera och kräva att Pakistan fullgör sina skyldigheter när det gäller mänskliga rättigheter samt att stödja verkningsfulla internationella mekanismer för ansvarsutkrävande när de nationella myndigheterna inte förmår att säkerställa rättvisa.

Edelstampriset

Edelstampriset (The Edelstam Prize) är ett Sverigebaserat, internationellt monetärt pris som delas ut av Stiftelsen Harald Edelstam. Edelstampriset delas ut för exceptionella insatser och stort civilkurage i kampen för mänskliga rättigheter.

Edelstampriset är uppkallat efter den svenske diplomaten och ambassadören Harald Edelstam. Han utmärkte sig som diplomat genom sin kompetens, sitt mod och sitt civilkurage in kampen och försvaret av de mänskliga rättigheterna. Edelstam var en tidig förespråkare och symbol för vad som idag kallas "R2P - Responsibility to Protect", en diplomati engagerad i försvaret av de mänskliga rättigheterna och hans minnesvärda handlingar bidrog till att rädda fler än tusen liv. Harald Edelstam är mest känd för att ha räddat livet på ett stort antal människor under och efter Augusto Pinochets militärkupp i Chile 1973. Edelstam är även känd för att under andra världskrigets senare del ha räddat livet på ett hundratal norska motståndsmän och judar i det naziockuperade Norge.

De som får Edelstampriset kan vara enskilda personer eller personer som representerar en regering eller en nationell eller internationell organisation, som i handling har agerat i Harald Edelstams anda i ett land/länder där brott mot mänskliga rättigheter har begåtts, enligt folkrätten, av en regim eller annan stark maktutövare. De ska ha visat stor förmåga att snabbt analysera en komplex situation och hitta vägar, även på ett okonventionellt och kreativt sätt, för att i praktisk handling försvara mänskliga rättigheter och ska i en sådan svår eller tumultartad situation ha handlat på ett sätt som haft avgörande betydelse för många utsatta människor eller direkt räddat människors liv. Civilkurage är en central egenskap urvalet av en vinnande kandidat.

EDELSTAM FOUNDATION
THE EDELSTAM PRIZE

Juryn

Caroline Edelstam, barnbarn till Harald Edelstam och medgrundare av Edelstampriset är ordförande i den internationella prisjuryn. Asien representeras av domare **Shirin Ebadi**, som tilldelades Nobels Fredspris år 2003 för hennes insatser för demokrati och mänskliga rättigheter, **Fatou Bensouda**, tidigare chefsåklagare vid internationella brottmålsdomstolen i Haag (ICC), representerar Afrika. **Philp Alston**, FN:s tidigare specialrapportör för extrem fattigdom och mänskliga rättigheter representerar Oceanien och ambassadör **Eileen Donahoe**, Executive Director för Global Digital Policy Incubator på Stanforduniversitetets center för demokrati, utveckling och rättssäkerhet, samt USA:s tidigare ambassadör till FN:s råd för mänskliga rättigheter, representerar Nordamerika. **Patricia Linares Pietro,** tidigare domare i Columbias särskilda rättsmekanism för fred (JEP) representerar Latinamerika och Europa representeras av **Baltasar Garzón**, som arbetade för Spaniens centrala brottmålsdomstol och som konsekvent kämpar för de mänskliga rättigheterna. Baltasar Garzón är mest känd för att han försökte få den chilenske diktatorn, general Pinochet dömd i domstol, för de påstådda dödsfallen och tortyr av spanska medborgare.

För mer information, vänligen kontakta:
Caroline Edelstam, ordförande för Stiftelsen Harald Edelstam
Tel: +46 (0)706 98 72 23, mejl: caroline.edelstam@edelstam.org
Hemsida: www.edelstamprize.org / www.edelstam.org

För information om seminariet om pristagaren 4 december kl. 13.00, vänligen se HÄR.